

PEDAGOGISKT UTVECKLINGSCENTRUM DALARNA:
PUD-AUD

Inbjudan till: Representanter i PUD-AU och föredragande.

Datum och tid: 2026-04-21 kl. 9.00 – 12.00.

Plats: Selma, BV, huset Smedjan, Campus Falun

Deltagare

Namn	Organisation
Asp Axelsson, Sandra	Sveriges Lärare
Bergman, Annika	Gagnef
Eriksson, Elin	HDa
Forssell, Ulrika	Falun
Gradén, Mattias	HDa
Hellström, Tommy	Hedemora
Johansson, Annie-Maj	HDa
Kratz, Lars	Malung-Sälen
Magnusson Weinholz, Mikael	HDa
Meijer Holmqvist, Hanna	Sveriges Lärare
Nordmark, Karin	HDa
Olofsson, Jerker	Avesta
Persson, Agneta	Ovanåker
Sterner, Helén	HDa
Walla, Maria	HDa
Walter, Sofia	HDa
Wedman, Lotta	HDa
Wide Bergström, Patrik	Borlänge
Östlin Brismark, Anna	HDa

PROTOKOLL

2026-04-21

1 Mötets öppnande och Presentationsrunda

Ordförande Lars Kratz och deltagare

2 Val av mötessekreterare

Ordförande

Förslag: Mikael Magnusson Weinholz, PUD.

Beslut enligt förslag.

3 Dagordningen

Ordförande

Ingen övrig fråga anmäld.

4 Uppföljning PUD-rådet 10 mars

Ordförande och Anna Östlin Brismark, PUD

Anna Östlin Brismark redovisade resultatet av den uppföljningsenkät som genomförts efter PUD-rådets möte den 10 mars (*se bilaga 1*). Elva skolchefer hade besvarat enkäten, varav fyra inte deltog på mötet. De inkomna svaren visar sammanfattningsvis att mötets samtliga sex huvudpunkter bedömts vara relevanta både ur ett PUD-samverkansperspektiv och för den egna verksamheten. I båda kategorierna rankades samarbetet med Linköping angående Lärarutbildning inriktning fritidshem högst.

I det följande samtalet lyftes bland annat att AIL rankats något lägre än förväntat gällande relevans för den egna verksamheten. En delförklaring till detta skulle kunna vara att rekryteringssituationen på vissa håll förbättrats något, men det poängterades samtidigt att kommande pensionsavgångar riskerar att leda till nya bristsituationer. Det lyftes även att förutsättningarna skiljer sig avsevärt mellan kommunerna gällande möjligheterna att rekrytera. Frågan om HDA eventuellt ska titta på att öppna upp för att läsa även AIL 4-6 på distans diskuterades och vikten av att hålla fast vid AIL-satsningen betonades.

5 Resultat skol-huvudmännens inventering inför Lärarutbildning lärare i fritidshem och planering framåt

Ordförande och Anna Östlin Brismark, PUD

Anna Östlin Brismark presenterade en nulägesbild av skolhuvudmännens inventering till den pågående planeringen av Lärarutbildning lärare i fritidshem i samarbete mellan Högskolan och Linköpings universitet. Inventeringen är ännu inte helt slutförd, men de preliminära uppgifterna antyder att ett tillräckligt intresse finns och att många av de som saknar full behörighet bör hinna uppfylla denna i tid inför ev start av utbildningen. Skolhuvudmännen (genom rektorerna) har här en viktig roll i att ge stöd till de som behöver komplettera sin utbildning.

6 Skolforskningsfonden - aktuellt

Mattias Gradén, PUD och aktuella forskare

Mattias Gradén informerade om Skolforskningsfonden (SF). Enligt rektorsbeslut går fonden in i sin sista omgång 2027, med start av nya projekt senast samma år, då de tillgängliga medlen ska vara

förbrukade till 2029. Beroende på ansökningsläget vt 2027 kan det därför eventuellt bli aktuellt med en ansökningsomgång även ht 2027. ULF-styrgruppen har diskussioner om en ev fortsättning.

Elin Eriksson, Universitetslektor pedagogiskt arbete, och Annie-Maj Johansson, Universitetslektor naturvetenskap och docent pedagogiskt arbete, presenterar sig och sitt SF-finansierade aktionsforskningsprojekt *"Undervisning som stödjer elevers kunskaper om ekologi och biologisk mångfald i grundskolans tidigare årskurser"* som ska starta ht 2026 (se bilaga 2).

Elin Eriksson inleder och beskriver att projektet har sin bakgrund i ett samarbete med en skola under 2025, där en lärare var intresserad av samverkan med HDa. Projektiden löper på två år och projektet och tar sin utgångspunkt i undervisning om arktkunskap och näringskedjor, med fokus på ett erfarenhetsbaserat och elevnära arbetssätt. Ett centralt problem som identifierats är lärares osäkerhet kring val av innehåll och undervisningsmetoder inom området.

Studien genomförs i årskurserna F–3 och syftet är att utveckla undervisning som stärker elevers förmåga att samtala om ekologi och biologisk mångfald, med särskild uppmärksamhet på didaktiska val och olika dimensioner av lärande. Arbetet sker genom återkommande träffar, observationer och gemensam reflektion mellan forskare och praktiker.

Projektet hämtar teori från Annie-Maj Johanssons tidigare forskning och de tre forskningsfrågorna fokuserar på vilka didaktiska val och arbetssätt som är centrala för att utveckla elevers förståelse och samtalsförmåga kring ekologi och biologisk mångfald och belyser även hur olika dimensioner av lärande (kognitiva, affektiva och handlingsinriktade) samt förändringar i undervisningens innehåll och form framträder genom aktionsforskning.

I det följande samtalet fanns ett intresse för studien och frågan om och hur projektet kan skalas upp lyftes. Projektet kommer att utökas med en klass till på samma skola, men kommer att påverka hela skolan.

Mattias Gradén informerar om att huvudmännen är representerade i bedömningsgruppen för SF av Jerker Olofsson, Avesta, Annika Sandy Hedin, Leksand, Kristina Dhenstrand, Rättvik och Patrik Wiede Bergström, Borlänge. Dessa har tackat ja till att medverka i gruppen även inför nästa ansökningsomgång.

8 AIL- sökläge och planering

Helen Sterner, programansvarig

Helen Sterner deltog som ersättare för AIL-projektledaren Lena Dahlstrand och informerade att Lena Dahlstrand och Mattias Gradén från och med 1 april delar på uppdraget som projektledare för AIL nationellt, NEAL, *Nationellt nätverk för Erfarenhetsutbyte Arbetsintegrerade Lärarutbildningar*. I uppdraget ingår även att ta fram ett regleringsbrev för den *verksamhetsförlagda utbildningen*, VFU.

Antalet behöriga sökande uppgår till 50 studenter för AIL Grundlärare 4–6 Campus, varav 31 bor i regionen.

För AIL ämneslärare 7–9 matematik/idrott och hälsa (distans) finns 9 studenter, varav 2 bor i regionen. Mot bakgrund av detta har beslut fattats att genomföra utbildningen. Samläsning sker helt eller delvis kring både ämnesstudier och UVK-kurser med övriga ämneslärare.

Helen Sterner presenterade namn och hemorter för de sökande.

Studenter och skollädares har bjudits in för att träffa Lena Dahlstrand. I samband med detta ställer Helen Sterner frågorna: Vad tänker PUD-AU? Behov? Kommunikationsvägar?

Lena Dahlstrand kommer att ta kontakt med de huvudmän i regionen som för närvarande inte har läraransvar inom AIL.

Den 20 maj samordnar Lena Dahlstrand och Helen Sterner ett möte för erfarenhetsutbyte kring AIL.

9 Fortsatt dialog om avtal – kompetensutveckling lärare

Ordförande

Kopplat till AIL informerar Ulrika Forssell att hon har fortsatt dialog med fackföreningsrepresentanter om semestertjänster, och återkommer med information på PUD-AU 2 juni.

Frågan om villkor för lärare som vill gå kurser inom ramen för professionsprogrammet kommer att diskuteras vidare på nästa SC-möte 12 maj. Resultatet återkopplas på nästa PUD-AU.

10 Adjungerade adjunkter och kompetensväxling inom matematikdidaktik – dialog om samverkan HDa – regionens skolor

Lotta Wedman, avdelningsledare Avdelningen för matematik och lärande

Lotta Wedman, universitetslektor matematikdidaktik och avdelningsledare, och Maria Walla, universitetslektor matematikdidaktik, presenterade sig och ett nytt förslag till samverkan mellan Högskolan Dalarna och regionens skolor inom matematikdidaktik, finansierat med överskottsmedel från PUD (*se bilaga 3*). Samverkansförslaget består av tre spår:

1. Samverkanstriangeln utgör spår ett. Den syftar till att stärka kopplingen mellan kurser, studenter och verksamma lärare genom att få in verksamma lärare till campus (t.ex. under campusdagar) och låta personal från matematikdidaktik vid HDa verka ute på skolor under delar av sin tjänst i syfte att möjliggöra ömsesidigt utbyte och långsiktig samverkan.
2. Spår två innebär att verksamma lärare anställs på deltid (ca 20–49 %) som adjungerade adjunkter vid HDa, samtidigt som personal från HDa kan göra inspel ute på skolor. Tjänsterna planeras vara tvååriga visstidsanställningar med möjlighet till förlängning. Beräknad start är höstterminen 2026. Annonser för dessa tjänster kommer att publiceras inom kort.
3. Spår tre utgörs av nätverksverksamhet med regionens skolor, med organiserade träffar för verksamma lärare, eventuellt med koppling till Matematikbieten.

I det följande samtalet framkom att samverkan gäller alla årskurser från 1 till och med gymnasiet. Skolhuvudmännen lyfte att det finns utmaningar i att lärosätet går ut med utlysningar så nära in på nästa läsårs skolstart, men att idén i grunden är god. Det påpekades att det är viktigt att processen går skyndsamt med tanke på kommande tjänstefördelningar och framhölls att det är viktigt att synliggöra i vilka sammanhang dessa adjungerade adjunkter kommer att verka.

11 Dalatorget september 2026

Karin Nordmark & Sofia Walter, Lärarutbildningskansliet

Karin Nordmark och Sofia Walter informerade om Dalatorget 2026 som genomförs den 11 september 2026, preliminärt på och kring *Kunskapstrappan* på Campus Borlänge (*se bilaga 4*). Evenemanget riktar sig till både grundskola och gymnasieskola, med något större fokus på gymnasiet i år. Programmet planeras innehålla:

- Keynote-föreläsning av Eva Söderberg med fokus på läsning.
- En föreläsning med koppling till VAK-kursen inom professionsprogrammet.
- Rundabordssamtal.
- Presentationer av examensarbeten samt avslutande examensceremoni.

Inbjudan till att medverka som presentatör kommer att skickas ut i slutet av april. Intresseanmälan ska vara inskickad senast den 15 maj.

Beslut: Patrik Wiede Bergström utsågs till huvudmannarepresentant med uppdrag att hålla tal samt dela ut blommor vid examensceremonin.

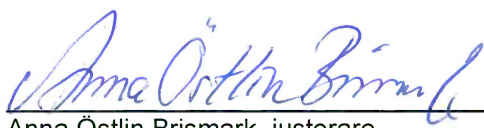
12 Övriga frågor

Mötetiden tillät några sena tillägg i form av två extra informationspunkter och ett beslut:

- Anna Östlin Brismark gav kort information om professionsprogrammet. Vissa kurser, såsom VAK-kursen, haft ett mycket högt söktryck, medan t.ex. Mentorsutbildningen haft färre sökande. PUD kommer att titta på hur många sökande i kurserna som bor i regionen.
- Ordförande informerar om att en huvudmannarepresentant fortfarande saknas till samverkansgruppen. Anette Lassus, Mora, är utsedd som den andra representanten.

Beslut: Tommy Hellström utses som ersättare som huvudmannarepresentant i SKR-nätverket. Christine Alexandersson är sen tidigare utsedd till den andra ersättaren.

13 Mötet avslutas

Anna Östlin Brismark, justerare

Mikael Magnusson Weinholz, sekreterare

HÖGSKOLAN
DALARNA

BILAGA 1

PUD-rådet hade följande programpunkter.

11
svarande

- Hur relevanta kändes/uppfattar du dessa för vår samverkan inom PUD?

Rangordning	Medel	(Skala 1-5)
1	4,5	Information om och dialog med Linköpings universitet om deras distribuerade lärarutbildning med inriktning fritidshem i samarbete med Högskolan Dalarna
2	4,1	Uppföljning Matematikbiennetten, information Dialogmöten och Delegationsbesök samt planering 2026 års Dalatorg
2	4,1	AIL - nuläge och planering framåt
2	4,1	Information från lärarutbildningen och omvärldsbevakning med fokus på professionsprogrammet
2	4,1	Den demografiska utvecklingen och dess påverkan på skola och högre utbildning
3	3,8	Presentation av den senaste forskningen och även kort om kommande forskning

- Hur relevanta var/uppfattar du programpunkterna för din egen verksamhet?

Rangordning	Medel	(Skala 1-5)
1	4,1	Information om och dialog med Linköpings universitet om deras distribuerade lärarutbildning med inriktning fritidshem i samarbete med Högskolan Dalarna
2	4,0	Information från lärarutbildningen och omvärldsbevakning med fokus på professionsprogrammet
2	4,0	Presentation av den senaste forskningen och även kort om kommande forskning
3	3,9	Den demografiska utvecklingen och dess påverkan på skola och högre utbildning
4	3,7	Uppföljning Matematikbiennetten, information Dialogmöten och Delegationsbesök samt planering 2026 års Dalatorg
4	3,7	AIL - nuläge och planering framåt

Vilka av dessa punkter skulle du vilja återkommer på kommande PUD-råd?

Rangordning	%	(av de svarande som valde alternativet)
1	72,7%	Möjlighet att bjuda in externa presentatörer av aktuella frågor/aktiviteter, (t. ex. Den demografiska utvecklingen och dess påverkan på skola och högre utbildning)
2	63,6%	Information från lärarutbildningen och omvärldsbevakning med fokus på professionsprogrammet
2	63,6%	Information om och dialog med andra lärosäten om lärar/förskolläraryt utbildning i ev. samarbete med Högskolan Dalarna
3	54,5%	Professionsprogrammet – Senaste nytt på nationell nivå samt HDa´s utbud av relevanta kurser m.m.
3	54,5%	AIL- nuläge och framtid
3	54,5%	Presentation av den senaste forskningen och även kort om kommande forskning

Vilka andra punkter/teman upplever du som relevanta att behandla i kommande PUD-råd?

(Urval)

"En fråga från lärare och rektorer: Varför ska jag läas de olika stegen i professionsprogrammet? Utbildningen/ meriteringen genererar inget lönepåslag, däremot får läraren bekosta sitt meriteringscertifikat själv. Önskar diskussioner i skolchefgruppen kring hur vi hanterar lärarnas ointresse för kurserna/ meritering."

"Aktuella reformer"

HÖGSKOLAN
DALARNA

BILAGA 2

Presentation PUD-au 21 april 2026

Undervisning som stödjer elevers kunskaper om ekologi och biologisk mångfald i grundskolans tidigare årskurser

Huvudsökande

Elin Eriksson, universitetslektor pedagogiskt arbete

Medsökande

Annie-Maj Johansson, universitetslektor naturvetenskap, docent pedagogiskt arbete

Bakgrund

- Samarbete med en skola 2025
- Klass 1 och deras lärare
- Ett undervisningsmoment - artkunskap och näringskedjor
- Teoretisk inspiration "bottom-up", "utgå ifrån barnen"
- En exkursion i närmiljön
- Efterbearbetning i klassrummet
- Lärarna: osäkerhet - val av innehåll och arbetssätt

Planen för projektet

- Uppstart ht-26, pågår två år
- Aktionsforskningsprojekt
- Projektet syftar till, att genom aktionsforskning, bidra med kunskap om hur undervisning kan utveckla elevers förmåga att samtala om ekologi och biologisk mångfald i årskurserna F–3.

Projektets forskningsfrågor:

1. Vilka didaktiska val framträder genom aktionsforskningsprocessen som centrala i undervisningen för att utveckla elevers erfارande och förmåga att samtala om ekologi och biologisk mångfald?
2. Vilka dimensioner av lärande såsom kognitiva, affektiva och handlingsinriktade framträder i aktionsforskningsprocessens undervisning och hur kan dessa förstås som betydelsefulla i undervisningen för att utveckla elevers förmåga att samtala om ekologi och biologisk mångfald?
3. Vilka förändringar i undervisningens innehåll och arbetssätt framträder när undervisning om ekologi och biologisk mångfald utvecklas genom aktionsforskning i grundskolans yngre årskurser?

Metod

- Aktionsforskning – praktikens frågor och problem utgångspunkten
- Två klasser fyra lärare (F-3)
- Tre träffar/termin
- Videoobservationer av undervisningen
- Ljudinspelning av träffarna med lärarna

Arbets sättet utgörs av ett *samarbete* och ett utbyte mellan forskare och yrkesverksamma där deltagarna växlar mellan "tänkandet om praktiken" och "handlandet i praktiken" (Rönnerman, 2012).

Teori

- Pragmatisk teori: erfarenhet, kontinuitet centrala, teoretiska utgångspunkter.

Didaktisk modell: *syften* skapar *kontinuitet*

Dimensioner av lärande: *kognitiva, affektiva* och *handlingsinriktade*

Arbetsättet utgörs av ett *samarbete* och ett utbyte mellan forskare och yrkesverksamma där deltagarna växlar mellan "tänkandet om praktiken" och "handlandet i praktiken" (Rönnerman, 2012).

HÖGSKOLAN
DALARNA

BILAGA 3

**Samverkan mellan Högskolan Dalarna och regionens skolor -
En praktknära lärarutbildning under utveckling**
Lotta Wedman & Maria Walla

Bakgrund

Ekonomiska förutsättningar

Överskottsmedel från PUD

Ska användas för att skapa samverkan mellan ämnet matematikdidaktik och regionens skolor

Vision

Vill inte att detta ska bli enstaka aktiviteter

Möjlighet att samlas kring en gemensam vision kring hur vi ökar samverkan med regionens skolor inom ämnet matematikdidaktik

Tre olika spår för samverkan

1. Samverkanstriangel

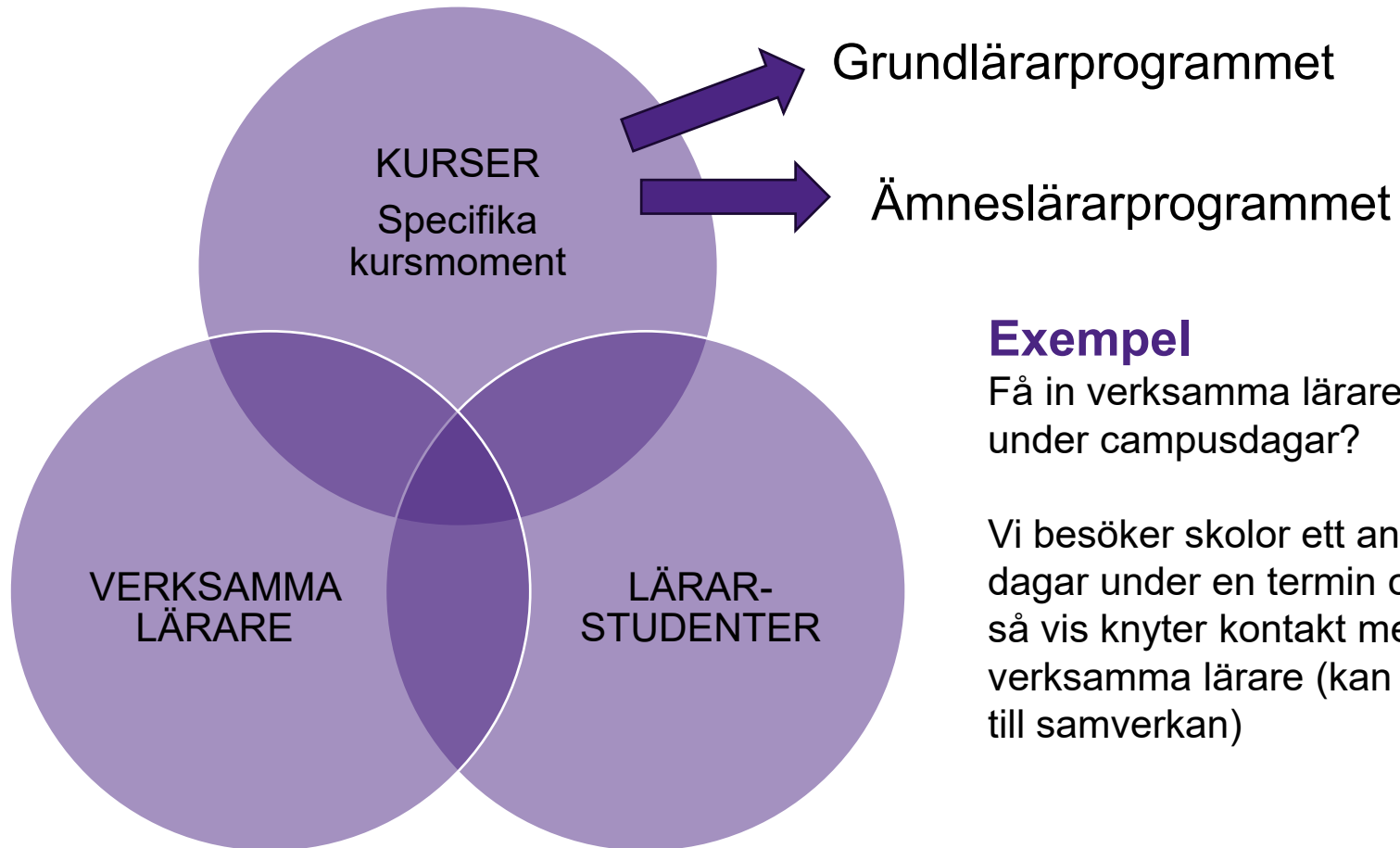
2. Adjungerande adjunkter

3. Nätverk

1. Samverkanstriangel

Samverkan där vi strävar efter att koppla ihop kurser, verksamma lärare och studenter

Exempel

Få in verksamma lärare under campusdagar?

Vi besöker skolor ett antal dagar under en termin och på så vis knyter kontakt med verksamma lärare (kan leda till samverkan)

Anställa verksamma
lärare som adjungerande
adjunkter

2. Adjungerande adjunkter

- Anställa verksamma lärare (F-6) på deltid som adjungerande adjunkter i lärarutbildningen (20-49%) – betalas av Högskolan
- Exempel arbetsuppgifter:
 - Seminarielidare
 - Campusdagar
- Regionens skolor blir delaktiga i lärarutbildningen
- Minskar gapet mellan lärarutbildning och verksamheten
- Fortbildning???

3. Nätverk med skolor

Någon typ av organiserade träffar för verksamma lärare

- Samlas kring något tema:
 - Problemlösning
 - Bråkräkning
 - Individanpassad undervisning
- Önskemål om teman får gärna komma från deltagande lärare
- Kan organiseras på olika sätt:
 - Samtliga stadier/gymnasiet
 - Specifika stadier/gymnasiet
- Möjligt att söka mer nätverksmedel från PUD
- Möjligt att koppla nätverket till Matematikbieten

Vad kan vi åstadkomma?

- En mer praktikinära lärarutbildning
- Möjlighet för studenterna att träffa verksamma lärare
- Lokal praktikutveckling ute på skolorna
- Förutsättningar för ansökningar för skolforskningsprojekt
- Ett gemensamt fokus på samverkan

Nuläge

- Många i ämnet matematikdidaktik har fått tid i sin tjänst inför hösten (för samverkanstriangeln och för att arrangera nätverk)
- Arbetet pågår med planering
- Ska snart gå ut med annonser för att anställa adjungerande adjunkter

HÖGSKOLAN
DALARNA

BILAGA 4

DALATORGET 2024

Inbjudan att medverka som presentatör på DALATORGET 2026, Campus Borlänge

För skolan i tiden!

Dalatorget är en mötesplats för skolor, lärare, studenter, lärarutbildare och andra aktörer inom utbildning. Här bjuds på presentationer av examensarbeten, aktuell forskning och skolutvecklingsarbeten. Inbjudan riktar sig till regionens lärare, skolledare, studenter och lärarutbildare.

Det är nu dags att börja planera för Dalatorget 2026 – forumet för samverkan och inspiration! Vi bjuder vi härmed in skolor, lärare, lärarutbildare och forskare som i posterform eller rundabordsamtal önskar presentera till exempel utvecklingsarbeten eller andra satsningar i utbildning, skola eller kommun. Förhoppningen är att dessa presentationer bland annat ska inspirera studenter inför kommande examensarbeten. Rundabords-samtal innebär en kort presentation av, och öppet samtal om, ett utvecklingsarbete ni gjort eller gör (total tid ca 30 min.)

2026-års Dalatorget kommer att rikta sig till både grundskola och gymnasieskola.

Programmet för dagen kommer att bestå av mingel med utställningar, presentationer av examensarbeten, föreläsningar och rundabordsamtal. Inbjudan till Dalatorget kommer att skickas ut i maj.

För att presentera posters eller hålla i ett rundabordsamtal anmäler ni ert intresse via följande länk senast 25 maj.
XX

Tema 2026:

För skolan i tiden!

Hur formar vi tillsammans framtidens skola och framtidens lärarutbildning? Hur blåser vindarna? Vad behövs? Vad är möjligt? Hur når vi dit? Hur hittar man balansen mellan sådant som är nytt och sådant som är beprövat?

Dag: 11 september 2026

Tid: 8.15- ca 15.30

Plats: Campus Borlänge

Anmälan av poster eller rundabordsamtal senast 15 maj:

XX

Dalatorgets utgångspunkt är samverkan mellan skolor och lärarutbildning. Innehållet är öppet för skolutvecklingsfrågor i vid bemärkelse men vi ser gärna att fokus riktas mot det valda temat.

Vid frågor kontakta
Sofia Walter, swl@du.se

du.
se